C/2025/3978

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS

(2025. gada 8. jūlijs)

par Dānijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3978)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir precizēti ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi, proti, veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Minētā regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, piemēram, prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar minētajā regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trim gadiem.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Dānija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Dānija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Komisija, ievērojot minētās regulas 19. pantu, novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Dānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2023. gada 9. novembrī to grozīja saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([6]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Dānija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Dānijas valsts vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu ([7]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptverot laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam, un tajā tika noteikti budžeta ierobežojumi, kas izpaužas kā maksimālais neto izdevumu pieauguma temps četros gados.

(6) Komisija 2024. gada 26. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Dānija nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([8]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja; iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu rīcības plānu cenas ziņā pieejamas enerģijas jomā un tīras rūpniecības kursu, kas nodrošina, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un virza izaugsmi. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību visā Savienībā.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 13. jūlijs) par Dānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10154/2021).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 9. novembris), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 13. jūlijs) par Dānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 14473/2023).

([7]) Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Dānijas vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu (OV C, C/2025/654, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj).

([8]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi pievērsties visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai. Šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem ir vienlīdz liela nozīme, lai novērtētu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu grozītos atveseļošanas un noturības plānus.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver visas galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Dāniju. Tajā tika izvērtēts, kā Dānija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Dānija. Tajā bija arī novērtēts Dānijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) Padome 2025. gada 21. janvārī ieteica Dānijai šādu neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu: 5,0 % 2025. gadā, 5,7 % 2026. gadā, 3,8 % 2027. gadā un 2,9 % 2028. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2023. gadu, proti, 12,6 % 2025. gadā, 18,9 % 2026. gadā, 23,5 % 2027. gadā un 27,1 % 2028. gadā. Dānija 2025. gada 30. aprīlī iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([9]) par neto izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un par tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. 2025. gada progresa ziņojums atspoguļo arī Dānijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valstu izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē. Pēc Dānijas 2025. gada 30. aprīļa lūguma Padome 2025. gada 8. jūlijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Dānijai novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem un tos pārsniegt ([10]).

(13) Saskaņā ar *Eurostat* apstiprinātajiem datiem ([11]) Dānijas vispārējās valdības budžeta pārpalikums palielinājās no 3,3 % no IKP 2023. gadā līdz 4,5 % 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 33,6 % no IKP 2023. gada beigās līdz 31,1 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises nozīmē, ka neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā ir bijis 3,3 % apmērā. Gada progresa ziņojumā Dānija prognozē, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā būs 5,1 %. Komisija prognozē, ka neto izdevumu pieaugums būs mazāks nekā gada progresa ziņojumā norādītais. Atšķirība starp Komisijas aprēķiniem un valsts iestāžu aplēsēm ir saistīta ar to, ka Komisija ir novērtējusi augstāk bezdarbnieka pabalstu izdevumu ciklisko komponentu. Atšķirība ir skaidrojama ar metodikas atšķirībām, jo Dānija izmanto valsts metodi (nevis vispārpieņemto metodi), kuras pamatā ir citi dati, nevis darbaspēka apsekojums. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ([12]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā bija ierobežojoša, proti, 0,5 % no IKP.

([9]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), kas ļauj Dānijai novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3963, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj).

([11]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

([12]) Fiskālo nostāju definē kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālo nostāju mēra kā starpību starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Dānijas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā ir paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 2,3 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 2,0 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 3,6 % un 2026. gadā par 2,0 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā plānota 1,6 % apmērā un 2026. gadā – 1,5 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā samazināsies līdz 0,8 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 30,0 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 8,2 % 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā būs 1,5 % no IKP. Pārpalikuma samazinājums 2025. gadā galvenokārt ir saistīts ar lielākiem neto valsts finansētajiem primārajiem izdevumiem, arī aizsardzības izdevumiem, un mazākiem ieņēmumiem, arī pensiju ienākuma nodokļa ieņēmumiem. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 10,0 % apmērā 2025. gadā. Šīs neto izdevumu pieauguma prognozes, kas ir lielākas nekā norādīts gada progresa ziņojumā, ir saistītas ar atšķirīgiem pieņēmumiem par bezdarbnieka pabalstu ciklisko komponentu, kā arī ar pamatietekmi. Starpība starp Komisijas un Dānijas prognozēto vispārējās valdības budžeta pārpalikumu ir saistīta ar mazākiem Komisijas prognozētajiem valdības izdevumiem, jo īpaši aizsardzības izdevumiem, kur profils vēl nav pilnībā noteikts. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā ir prognozēta ekspansīva, proti, 2,6 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās būs samazinājusies līdz 29,7 %.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru vērtība atbilst mazāk nekā 0,0 % no IKP (salīdzinājumā ar mazāk nekā 0,1 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Dānijas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Dānijā 2021. gadā bija 1,2 % no IKP, 2022. gadā 1,2 % no IKP un 2023. gadā 1,8 % no IKP ([13]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzēts, ka aizsardzības izdevumi būs 2,1 % no IKP 2024. gadā un 3,0 % no IKP 2025. gadā. Tas atbilst pieaugumam par 1,8 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025–2028), ļauj Dānijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzēts, ka neto izdevumi Dānijā pieaugs par 10,0 % 2025. gadā un par 13,6 % kumulatīvi 2024. un 2025. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka Dānijas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei ([14]) par 2,1 % no IKP gada izteiksmē. Aplūkojot 2024. un 2025. gadu kopā, tiek prognozēts, ka arī neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei par 0,5 % no IKP. Tomēr prognozētā novirze ir valsts izņēmuma klauzulas elastības robežās, pamatojoties uz pašreizējām aizsardzības izdevumu prognozēm.

(19) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par periodu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2025. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2026. gadā būs 0,6 % no IKP. Pārpalikuma samazinājums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo izdevumu, arī aizsardzības izdevumu, pieaugumu. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 5,4 % 2026. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā ir prognozēta ekspansīva, proti, 0,7 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 29,4 %.

Galvenie politiskie uzdevumi

(20) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt

([13]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([14]) No 2026. gada šie skaitļi parādīsies kontroles kontā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Dānijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(21) Dānijā ir paātrinājusies kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) un Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Dānija jau veic pasākumus saskaņā ar savām kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Tomēr ir iespējams vēl vairāk uzlabot darbaspēka prasmes un palielināt reģionālo konkurētspēju, ņemot vērā arī atšķirības starp pilsētu un lauku apvidiem. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu Dānijai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata katra programma, citastarp ņemot vērā problēmas, kas konstatētas 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([15]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu ir pagarināts pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

(22) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* tiek īstenota, izmantojot 11 esošos ES fondus. Dalībvalstis var arī sniegt ieguldījumu programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Dānija varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, tostarp tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(23) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas tiek risinātas ar atveseļošanas un noturības plāna un citu ES fondu palīdzību, Dānijai būtu efektīvi jārisina atlikušās problēmas, kas saistītas ar inovāciju un izaugsmi, dekarbonizāciju un ekonomikas ilgtspēju, prasmju nepietiekamību un neatbilstību, kā arī mājokļiem.

(24) Produktivitātes līmenis Dānijā ir viens no augstākajiem ES. Tomēr palielinās produktivitātes atšķirība starp lieliem uzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Tas liecina par to, ka tehnoloģiskie sasniegumi netiek izplatīti pietiekami ātrā tempā. Turklāt investīcijas pētniecībā un izstrādē ir koncentrētas dažos lielos uzņēmumos. Veicinot tehnoloģiju izplatīšanu un izvēršot sadarbību starp lieliem un maziem uzņēmumiem un pētniecības iestādēm, jo īpaši nozarēs ar jaunu potenciālu, piemēram, kvantu datošanā, kosmosa tehnoloģijās un aizsardzībā, varētu iesaistīt vairāk uzņēmumu pētniecības un inovācijas darbībās un palielināt ražīgumu visu lielumu uzņēmumos. Neraugoties uz neseno progresu, riska kapitāla un privātā kapitāla pieejamības uzlabošana, kā arī sākotnējo publisko piedāvājumu pamatnosacījumu uzlabošana varētu palīdzēt palielināt investīcijas inovatīvos uzņēmumos un atbalstīt darbību izvēršanu.

(25) Dānija ir apņēmusies sasniegt vērienīgus klimatiskos un enerģētikas mērķrādītājus. Valsts ir līdere neto nulles emisiju tehnoloģiju, jo īpaši vēja enerģijas un oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģiju, ieviešanā un ražošanā. Dānijā ir izcils atjaunīgo energoresursu izplatības īpatsvars tās elektroenerģijas ražošanas struktūrā: 2024. gadā 88 % Dānijas elektroenerģijas tika ražota no atjaunīgajiem energoresursiem, no kuriem 58 % – no vēja. Neraugoties uz šiem sasniegumiem, nesenie konkursi par atkrastes vēja enerģijas papildu jaudu Ziemeļjūrā vismaz 3 gigavatu apmērā nepiesaistīja attīstītāju interesi, kā rezultātā tika anulēti konkursi par vēl 3 gigavatiem atkrastes vēja enerģijas

([15]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056, – COM(2025) 123 final.

jaudas Dānijas teritoriālajos ūdeņos. Tas apliecina, ka ir vajadzīga nozares uzņēmumiem labvēlīga vide un, iespējams, būtu jāpārskata konkursa noteikumi. Šajā sakarā 2025. gada 19. maijā tika paziņots par politisku vienošanos par "konkursa regulējumu trim atkrastes vējparkiem", paredzot konkursus par atkrastes vēja enerģijas papildu jaudu vismaz 3 GW apmērā, lai varētu pretendēt uz valsts atbalstu. Turklāt Dānija gūtu labumu, ja ātri izpildītu Valsts enerģētiskās krīzes grupas (*NEKST*) izdotos ieteikumus vienkāršot un paātrināt atļauju piešķiršanas un administratīvās procedūras vēja un saules enerģijas izvēršanai uz sauszemes.

(26) Elektroenerģija 2023. gadā veidoja aptuveni vienu piektdaļu no valsts enerģijas galapatēriņa, un pēdējos desmit gados šī daļa ir saglabājusies salīdzinoši stabila. Lielais atjaunīgo energoresursu īpatsvars Dānijas elektroenerģijas ražošanas struktūrā nozīmē to, ka ir būtisks potenciāls turpināt elektrifikāciju visās nozarēs, lai palīdzētu samazināt kopējās siltumnīcefekta gāzu emisijas un ļautu patērētājiem gūt labumu no cenas ziņā pieejamas atjaunīgās enerģijas ražošanas. Lielāks iekšzemes pieprasījums pēc elektroenerģijas arī pastiprina attīstītāju ilgtermiņa ekonomisko pamatojumu atjaunīgās enerģijas jaudas palielināšanai, tādējādi veicinot turpmākas investīcijas un izaugsmi tīras enerģijas nozarē. Lai panāktu augstākus elektrifikācijas un atjaunīgās enerģijas izplatības rādītājus, ir jāmodernizē elektrotīkls un jāveicina gan pieprasījuma, gan piedāvājuma puses tīras elastības risinājumi, piemēram, uzkrāšana, decentralizēta atjaunīgo energoresursu ražošana un pieprasījumreakcija. 2024. gada decembrī tematiskā *NEKST* darba grupa izdeva ieteikumus paātrināt elektrotīkla paplašināšanu. Tika panākta politiska vienošanās par dažiem no šiem ieteikumiem, nosakot trīs jomas, kurās varētu vienkāršot atļauju piešķiršanas procedūras elektroenerģijas infrastruktūrai. Lai gan nolīgumā ietvertās saistības ir pozitīvs solis uz priekšu, joprojām ir ļoti svarīgi ātri īstenot plašāku *NEKST* ieteikumu kopumu, lai nodrošinātu, ka tīkla pārvaldība spēj apmierināt nākotnes vajadzības ar lielāku uzstādīto atjaunīgo energoresursu jaudu un lielāku pieprasījumu pēc elektroenerģijas. Attiecībā uz elastību Dānija varētu vēl vairāk veicināt galapatērētājiem piederošās enerģijas uzkrāšanu, kā arī tirgus dalību decentralizētos energoresursos un līdzsvarošanas un elastības pakalpojumos.

(27) Uz Dānijas lauksaimniecības nozari, kas ir viens no valsts galvenajiem siltumnīcefekta gāzu emisijas avotiem, attiecas Kopīgo centienu regula ([16]). Turklāt intensīvās lauksaimniecības prakse izraisa pārmērīgu barības vielu noplūdi un noteci no laukiem, kas rada nopietnas sekas augsnes veselībai un ūdens un jūras ekosistēmai. Tādējādi, lai tiktu sasniegti klimata mērķi, svarīgi padarīt agropārtikas sektoru ilgtspējīgāku, kā arī atjaunot sagrauto biodaudzveidību un ekosistēmas. 2024. gada 18. novembrī valdība panāca plašu politisku vienošanos ar lielāko daļu opozīcijas partiju par "zaļo Dāniju". Nolīgumā, ko papildina citas iniciatīvas saskaņā ar Dānijas kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu un atveseļošanas un noturības plānu, izklāstīto pasākumu mērķis ir uzlabot ilgtspējīgu zemes izmantošanu un apsaimniekošanu valstī. Saskaņoto pasākumu ātra īstenošana un piemērošana tagad ir būtiska, lai sasniegtu nolīgumā noteiktos vērienīgos klimatiskos un vidiskos mērķus, kā arī nodrošinātu konkurētspēju un sociālo taisnīgumu.

(28) Neraugoties uz nesenajiem pūliņiem, Dānijā aizvien pastāv problēmas saistībā ar pāreju uz spēcīgāku aprites ekonomiku un atkritumu apsaimniekošanas politikas uzlabošanu. Saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem *Eurostat* datiem valstī ir otrais lielākais pārtikas un sadzīves atkritumu apjoms uz vienu cilvēku ES, un tās apritīgo materiālu izmantošanas rādītājs un sadzīves atkritumu reciklēšanas rādītājs joprojām ir zemāks par ES vidējo rādītāju, turklāt nav skaidru pazīmju, kas liecinātu par augšupejošu tendenci. Pozitīvi soļi uz priekšu ir centieni ieviest dalītas savākšanas sistēmu visām atkritumu plūsmām lielākajā daļā Dānijas pašvaldību un no 2025. gada janvāra ieviest stingrākus komerciālo atkritumu apsaimniekošanas noteikumus. Turklāt Dānijas 2021. gada aprites ekonomikas rīcības plānā ir iekļauti vairāki atkritumu rašanās novēršanas un apsaimniekošanas pasākumi visā aprites vērtības ķēdē. Tomēr ir vajadzīgi papildu pasākumi, jo īpaši nolūkā samazināt atkritumu rašanos un sadedzināšanu, aizstāt atkritumu sadedzināšanu ar videi draudzīgākiem siltuma ražošanas avotiem valstu centralizētās siltumapgādes sistēmās un palielināt e-atkritumu savākšanas un pārstrādes rādītājus.

(29) Situācija Dānijas darba tirgū ir saspringta un saistīta ar prasmju nepietiekamību un neatbilstību, kas varētu kavēt nodarbinātību un izaugsmi. Prasmes nepietiek jo īpaši dažās veselības aprūpes profesijās, IKT speciālistiem, kvalificētiem darbiniekiem būvniecības un citās nozarēs, arī nozarēs, kas saistītas ar zaļo pārkārtošanos. Lai novērstu šo nepietiekamību, pēdējos gados Dānija ir izmantojusi ārvalstu darba ņēmēju pieplūdumu. Turpmāku progresu šīs prasmju nepietiekamības novēršanā varētu panākt, efektīvi novēršot izglītības un apmācības saņēmēju nevienlīdzību. To jauniešu īpatsvars, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, pēdējos gados ir palielinājies un tagad ir lielāks nekā vidēji ES;

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/857 (2023. gada 19. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES) 2018/842 par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un Regulu (ES) 2018/1999 (OV L 111, 26.4.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj).

šīs tendences maiņa varētu palīdzēt palielināt darbaspēka piedāvājumu un, iespējams, samazināt prasmju nepietiekamību.

(30) Pēdējos gados saistībā ar bezpeļņas mājokļu būvniecību nav sasniegti plānotie mērķi. Augstās būvniecības izmaksas, augstās cenas par īpašnieku apdzīvotiem mājokļiem un ļoti regulēti īres tirgi ir noveduši pie tā, ka lielākajās pilsētu teritorijās pastāvīgi trūkst cenas ziņā pieejamu mājokļu un uz bezpeļņas mājokļiem ir ilgi jāgaida. Daļēji tāpēc ievērojama daļa mājsaimniecību, tostarp daudzi jaunieši, kas dzīvo vieni, saskaras ar lielām mājokļa izmaksām. Bezpeļņas mājokļu būvniecība varētu palielināties, ja būvniecības maksimālās izmaksas būtu ciešāk saskaņotas ar tirgus cenām.

AR ŠO IESAKA Dānijai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, vienlaikus izmantojot valsts izņēmuma klauzulā paredzēto atkāpi attiecībā uz lielākiem aizsardzības izdevumiem.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, ievērojami paātrināt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, arī iespējas, ko sniedz programma *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Novērst produktivitātes atšķirības starp lieliem un maziem uzņēmumiem, atbalstot MVU inovācijas un jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jo īpaši nozarēs ar jaunu potenciālu. Atbalstīt inovatīvus uzņēmumus, uzlabojot piekļuvi riska kapitālam un privātajam kapitālam, kā arī sākotnējo publisko piedāvājumu pamatnosacījumus.

4. Samazināt atkarību no fosilā kurināmā, atbalstot tīras un efektīvas enerģijas ražošanu un izmantošanu un paātrinot elektrifikāciju dažādās nozarēs. Risināt augošās pieprasījuma un elastības vajadzības, nodrošinot stimulus elektroenerģijas tīkla modernizācijai, kas vajadzīga pārvades un sadales līmenī, un veicinot pieprasījumreakciju, enerģijas uzkrāšanu un citus tīras elastības risinājumus. Atbilstoši plānotajiem pasākumiem samazināt lauksaimniecības un zemkopības darbību intensitāti. Stiprināt aprites ekonomiku un atkritumu apsaimniekošanas politiku, veicinot atkritumu rašanās novēršanu un sadzīves un citu atkritumu atkalizmantošanu, palielinot reciklēšanas rādītājus, samazinot pārtikas atkritumus un pārejot no sadzīves atkritumu sadedzināšanas siltuma ražošanai uz tīrāku avotu izmantošanu.

5. Novērst prasmju nepietiekamību, lai apmierinātu darba tirgus vajadzības, arī pastiprinot rīcību, lai novērstu izglītības un apmācības saņēmēju nevienlīdzību un nodrošinātu zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam nepieciešamo prasmju piedāvājumu un apguvi. Īstenot pasākumus, lai uzlabotu mājokļa cenu pieejamību.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE